

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Art. III. An liceat alterius peccato materialiter cooperari?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

Resp. VI. Potest aliquando permitti proximi ruina, quando is paratus est ad malum, & alter non intendit ut peccet, sed tantum non auferendo occasionem, permittit unum peccatum, ne fiant plura; ita ut permissio sit impeditiva majoris mali. *Vnde resolves.*

I. Hero ~~non~~ licet auferre occasionem furandi filiis, aut famulis, cum eos nihilominus ad furandum propensos & paratos novit, sic deprehensi puniantur, & resipiscant: tunc enim rationabiliter permittit furtum unum, ut evitentur plura. *Sanch. Laym. Bon.*

II. Probabile est, non licere talia ulterius ponere, aut iis objicere: quia positivè concurreret ad peccatum; & non tam auferret occasionem, quam poneret. *Sa. V. peccatum, & Sanch.* qui ex eadem causa docet, non licere marito dari uxori ansam adulterandi; vel adultero, ut tentet uxorem. Interim probabiliter contrarium docet *Laym. lib. 2. tr. 3. c. 13.* Quod confirmari potest exemplo Judith, quae vix aliter videtur fecisse c. 9. Cum enim sciret permissionem libidinis in Holoferne fore impeditivam malorum, posuit ei occasionem, nempe ornatum suum, alioqui licitum; & tamen communiter censetur in hoc non peccasse. *v. Bon. d. 2 q. 4. p. 2. Palaum hic.*

ARTICULUS III.

An liceat alterius peccato materialiter cooperari?

Resp. Cooperari tantum materialiter, subministrando tantum materiam & facultatem peccandi, vel

vel exhibendo objectum, licet; si sequentes conditiones adsint. I. Si tuum opus vel cooperatio sit secundum se bona, vel saltem indifferens. II. Si bona intentione, & rationabili ex causa fiat, & non, ut juves alterum peccare. III. Si alterius peccatum impedire nequeas, aut saltem non tenearis, propter causam rationabilem. Circa quam notat *Sanch. & Laym.* et si ejus gravitas certa regula definiti nequeat, sed prudentis judicio metienda sit; tanto tamen graviolem requiri. 1. quanto gravius est peccatum, cujus occasio datur. 2. quanto probabilius est, te non cooperante, alterum non peccaturum; aut quanto certior est affectus peccati. 3. quanto propinquius tua cooperatio peccatum attingit. 4. quanto minus juris habes ad tale opus. 5. deniq; quanto magis peccatum cum justitia pugnat; idque propter damnum tertii. *Lay. l. 2. c. 3. e. 13.* Unde resolves hos Casus.

I. Hoc modo licite materialiter cooperatur sponsa contrahens cum sponso, quem scit Sacramentum accipere in peccato mortali. Sciens vero eum habere votum castitatis, peccat contrahendo cum ipso: quia ad contractum illicitum concurrat. *Lay. l. c. ex Sanch. l. 7. de matr. d. 11. num. 11.*

II. Licite quoq; post matrimonium contractum materialiter cooperatur conjunx, si conjugii obstricto voto castitatis reddat debitum; imò ad id tenetur ex justitia, si eum exigentem non possit à proposito avocare. *Ibid*

III. Similiter Parochus Eucharistiam licite potest, & debet ministrare peccatori, & excommunicato.

E

nicato.

nicato, & hæretico occulto, si petat publicè: imò confessarius præbere debet petenti. etiam privè, si ex sola confessione ejus peccatū novit. *Ibid.*

IV. Excusantur à peccato famuli, si ratione famulatus præstant quædam obsequia, quæ sine gravi suo incommodo negare non possint; ut v. g. vestiant dominum, sternant equum, comitentur ad lupanar, meretrici deferant munera, eidem venienti aperiant ostium: quia hæc tantum remota se ad peccatum habent, & sine iis peccatum fieret. Unde tamen non sequitur, alteri cuivis licere ea præstare. *Bon. p. II. n. 26. Azor. tom. 2. l. 12. c. ult. q. 8. Lay. l. 2. t. 3. c. 13. Sanch. lib. 1. mor. c. 7. n. 21.*

V. Ad ea opera, quæ propinquius se ad peccatum habent, aut juvant, v. g. subiicere humeros, admoveere scalas hero per fenestram ascendenti ad concubinam, deferre literas amatorias ad meretricem, comitari ad duellum, &c. non sufficit communis ratio famulatus, sed exigunt majorem necessitatē & causam, ut licitè fiant; v. g. periculum gravissimum aut saltem notabilis damni, si detrectent. *Ibid.*

VI. Ob simile periculum excusantur ut plurimum caupones, & propolæ in locis, ubi Catholici vivunt mixti hæreticis, qui ministrant, aut vendunt carnes die jejunii comesturis: item vinum ebriosi, dum postulant, etsi sciant eos à peccato non excusari: quia plerumque peccatum a quò fieret, subministrantibus aliis, & ipsi damnatum notabile paterentur, dum paulatim nemo ad eos veniret. *Sanch. lib. 1. cap. 7. Bonas. &c.* Quòd si tamen hæ rationes non adessent, non excusarentur. Unde non licet ea patrifamilias (uti nec cœnam

v. 51. In. XI.

die

die jejunii) ministrare suæ familiæ; neque cauponi illi, præter quem non sunt alii: nisi tamen alia gravior causa cogeret. *Ibid.*

VII. Ea quæ ad peccatum proximè concurrunt, vel inducunt, vel cum justitia pugnant, etsi ex genere suo sint indifferentia, v. g. hero alterum occisuro gladium dare, ostendere illum qui ad necem quæritur, compulsare campanam (sine scandalo tamen) ad concionem hæreticam, meretricem etsi conductam ac paratam, è domo evocare & ad herum deducere, furi scalam applicare, gerenti injustum bellum dare mutuas pecunias, pagum hæretico domino vendere, gravissimam causam requirunt, hoc est, metum tanti mali, quod secundùm leges charitatis nemo tenetur subire ad evitandum malum alterius, v. g. si aliàs occidendus esset. *Lay. c. 13. n. 4.*

VIII. In civitatibus, in quibus id vitandi majoris mali causa permissum est, licet domum locare usurario, (excipit tamen jus alienigenam) & meretricibus; maximè si alii conductores desint: nisi tamen meretrices graviter nocerent vicinis honestis, vel ob situm ansam majorem darent peccatis. *Sanch. i. mor. c. 7. Bon. l. c.*

IX. Excusantur à mortali, imò etiam veniali, si causa adsit, artifices qui faciunt, aut vendunt res indifferentes, quibus quis benè potest uti, licet plurimi abutantur, v. g. aleas, fucos, gladios. Ratio, quia remotè tantùm ordinatur ad peccatū; & simpliciter impediri nō possūt. Quòd si tamen abusus esset cōtra justitiā, non liceret; v. g. si occisuro dares gladiū ob magnum pretium, quò offert.

Item, si quis sciat hunc innocentem non pervertendum, nisi per has suas merces: quia modicum lucrum certæ salutis alterius est postponendum. *Sanch. l. c.*

X. Excusantur etiam, qui ob justam causam vendunt agnum Judæo, vel infideli usuro ad sacrificium. Item qui Judæorum Synagogas, hæreticorum templa, legitimo Magistratu permittente; ædificant, vel restaurant; præsertim si fieret æquè sine ipsis. *Nov. l. 5. cens. 1. de Judæis Lay. l. 3. t. 3. c. 13. n. 4.* Venena autem vendere, nisi iis qui bene usuri putantur, v. g. ad confectionem colorum, vel medicinam, non licet, v. *Sanch. 1. mor. c. 7.* Unde venditio veneni, quod non servit nisi ad hominis occisionem, simpliciter est mala.

XI. Christiani captivi, ex gravi metu; in trinebris Turcarum, vel hæreticorum, licitè remigant contra Catholicos; sarcinas, machinas, arma ad bellum necessaria, convehunt, propugnacula ædificant, &c. Ita probabiliter *Less. Sanch. Suar. Lay. l. 2. t. 3. c. 13.* contra *Tol. & alios*, qui docent, peccare mortaliter. Quòd si tamen eo loco res esset, ut hæc negantes magna periculo classem Christianam eriperent, vel victoriam conferrent, tenerentur tantum bonum vitæ suæ anteferre. *Suar. Less. Sanch. l. c.*

XII. Incolæ urbis vel provinciæ, quam Tyrannus occupavit, licitè manent inter iniquos possessores, eosque cogente imperio juvant excubiis, fossione, contributione; idque ex legitimi Principis præsumpto consensu: ex quo etiam talia obsequia licitè promittunt cum juramento, ad majora mala

ra mala sua & legitimi Principis declinanda. *Lay. l. c. n. 5.*

XIII. Nautæ & aurgæ Catholici in Hollandia, etiam sine gravi metu, si absit prava intentio, licitè vehunt annonam ad castra hæreticorum, si adsint alii, qui illis cessantibus facerent: quia nisi id faciant, excludentur omni lucro, tanquam offensores boni publici. *v. Less. l. 2. c. 19. Sanc. l. 1. c. 7. Fil. t. 22. c. 5.*

LIBER III.

De præceptis Decalogi & Ecclesiæ.

Tractatus Primus.

De Primo præcepto Decalogi.

HUJUS præcepti prout est affirmativum, materia propria sunt actus virtutis Religionis. Est autem hæc Virtus moralis, qua interior & exterior cultus Deo debitus exhibetur. Actus ejus internus est animi submissio, qua infinitam Dei excellentiam veneramur. Externus est, quo internum testamur, ut oratio, sacrificium, &c. de quibus *v. Schol. 1. 2. & 3. parte* Prout vero est negativum, prohibet vitia Religioni opposita: quæ quia opponuntur virtuti inter morales præcipuè, sunt peccata, post ea quæ contra virtutes Theo-